

KLØVERSTIER PÅ MOLS

Motionsruten

Udfordrende 2,6 km på grusveje og skovstier.

Naturen er verdens største motionsrum. Alle der har prøvet at bevæge sig til fods gennem Mols Bjerges kuperede landskab, har prøvet at få sved på panden og farve i kinderne, når en vindblæst bakketop bestiges. Naturen i bjergene opfordrer til aktivitet, opdagelse og motionsudfordringer og giver undervejs også følelsesmættede oplevelser og indtryk.

Motionsruten starter på det flade græsareal overfor Molshallen, men stien bugter sig snart op igennem det slugtformede dalstrøg Hulbæk i udkanten af Knebel Plantage, der var den første plantage, som blev plantet i Mols Bjerger tilbage i 1881. Nåletræsarter som fx rød- og ædelgran klarer sig fint på de grovsandede jorder i Mols Bjerger. Plantagerne er på Naturstyrelsens arealer blevet ryddet gennem de seneste år, som led i et stort naturgenopretningsprojekt, der har til formål at genskabe de lysåbne overdrev i Mols Bjerger. Til overdrev knytter der sig nemlig en meget stor biologisk mangfoldighed også kaldet biodiversitet. Overdrev er en truet naturtype i EU.

Ruten går videre til Svends kælder, der igennem mange år er blevet anvendt til udendørs koncerter og rollespil. Netop rollespil som motionsform engagerer også den unge målgruppe, der igennem spiluniverset kan være aktive i mange timer i træk i naturen.

Motionsruten fortsætter et kort stykke på grusvejen, der går tæt på Poskær Stenhus, hvor man lige kan få pusten, inden den kuperede skovsti fortsætter i Knebel Plantage. Motionsruten fører nu gennem skoven til Daaleren, hvor der ofte høres glade børnestemmer. Efterårstiden er for børnene i Naturbørnehaven Mols Bjerger nemlig skovtid, da børnehaven i efterårs- og vinterperioden er placeret i Daaleren. Her er der oplevelsesrig skov at gå tur i, der er gamle træer og masser af steder til huler. Man kan også fare vild her, når man er lille og det gør det hele lidt mere spændende. Molsskolen har desuden et udeskoleområde med en opstillet lavu i Daaleren, hvor lærere og elever bruger naturen som et udendørs undervisningsrum. Og så har eleverne jo også en dejlig gåtur gennem skoven, inden de når til det "grønne klasseværelse".

Fra Daaleren går ruten ad den sandede skovvej til p-pladsen på Lyngvej, hvor der kun er et kort stykke vej tilbage til Molshallen og slutpunktet for ruten.

Anita Søholm, natur- og kulturformidler på Karpenhøj Naturcenter

Landsbyruten

Ruten på 7,6 km, der binder Knebel sammen med Skellerup, Vistoft, Viderup og Lyng.

Med udgangspunkt fra Molshallen går ruten ad Gammel Kirkevej – den gamle kirkesti for befolkningen i Lyng og Viderup – til Knebel Kirke, der er fra 1170-erne. Kirken er et besøg værd – bl.a. pga. af Bjørn Nørgaards alterparti fra 2001.

Fra Knebel Kirke går ruten via cykelstien mod syd til landsbyen Skelleup – udflytterlandsby fra 1400-tallet. Herfra følges ruten ad Engdraget gennem Skellerup Ådal (Skellerup Enge) – der i perioder fra før stenalder, har været lagune med havaflejringer.

Fra Ådalen stiger terrænet op mod landsbyen Vistoft, hvor Kildevej følges mod øst gennem landsbyen. På vejens venstre side ses det tidligere hotel Molsgården og den nedlagte landsbyskole. På højre side kan den højtbeliggende Vistoft Kirke anes inden landsbyen sluttet af med den nedlagte købmandsbutik, Rødegård og den store gamle poppel på hjørnet ved Karlshøjvej.

Inden ruten fortsætter mod Viderup ad Bykrogen, får man til højre et kig op ad alléen ved Karlshøjvej. I Viderup – udflytterlandsby fra Vistoft – drejes mod nord ad Mols Bjergervej mod Vistoft Plantage. Ca. en km. efter den sidste ejendom går en sti med afmærkning ind i Vistoft Plantage. Plantagen blev etableret i 1887 af Vistoft Sogns Plantnings-Selskab og er fortsat privatejet.

En afstikker fra ruten fører til en lysning med udsigt over Skelleup Enge og Knebel Vig. Her står mindesmærket for overlærer N. P. Pedersen, Strands, der var initiativtageren til etableringen af Vistoft Plantage.

Den afmærkede rute fører os ned til ejendommen Vingelsborg ved Lyngvej, der i dag rummer en dyrlægeklinik. Herfra følges vejen mod Knebel gennem landsbyen Lyng. Når man går i Lyngvejs venstre side, passerer Lyngegården. Ved Knebels bygrænse drejes til venstre ad Gammel Kirkevej tilbage til udgangspunktet ved Molshallen.

Poul Erik Barentzen, guide i Mols Bjerger og tidl. lærer på Molsskolen

Byruten

Knebel rundt på 5 km.

Knebel by har siden midten af forrige århundrede gennemlevet en stor forvandling. Før 1950 var der stort set kun bebyggelse på vandsiden af Knebel Bygade.

Landsbyen rummede 10 firelængede gårde, hvoraf kun 2 ikke mere er synlige. Udflytningen af gårdene har således ikke fundet sted i Knebel. Strukturændringer i landbruget har bevirket, at ingen af gårdene er i selvstændig drift i dag. På det seneste er det blevet lovligt at drive andet erhverv fra gårdene.

Med beslutningen om at samle 15 små skoler på Mols og Helgenæs blev Molsskolen indviet i 1966, og hermed kom der gang i byggeriet på den anden side af Knebel Bygade. Foruden skolen byggede man letgenkendelige lærerboliger langs med skolen på Skoletoften og Skolesvinget alle med en tom byggegrund ved siden af, så kvarteret ved rettidig omhu ikke kom til at bestå af ene lærerfamilier.

I modsætning til den ensartede byggestil i dette kvarter bemærker man den store variation langs Knebel Bygade med den gamle dyrlægebolig (Nr. 34) og den gamle forskole (Nr. 46), som i sin tid husede lærerinden og forfatterparret Inger Christensen og Poul Borum.

Fra Knebel Bygade drejer ruten op mod Knebel Kirke, videre hen gennem Blommehaven frem til brandstationen og videre gennem byens første større udstykning fra begyndelsen af 70'erne. Inden ruten fører frem til Knebel Vig passerer et ældre sommerhusområde, hvor enkelte grundejere har opnået permanent opholdstilladelse efter den såkaldte "Otiumsregel". Længere fremme langs Knebel Vig findes et ældre ophalingssted og en lille plads, hvor lystfiskere har en parkeringsmulighed.

Højt oppe på Præstemarken bør man unde sig selv et kikk ud over vig og landsby inden ruten følges videre gennem Præstegården med sognehus frem til Molbostøtten og videre ad Porskærvej (med navn efter dyssen). Til højre ad Hjulgårdsvej mellem et par af de nævnte gårde og ned gennem en ældre, lidt romantisk del af Knebel og videre ud på Knebel Bygade med den naturlige fartbegrænsning gennem byens to skarpe sving. Igen mellem 2 gårde findes vej gennem Lyngparken (ældrecenter) frem til Lyngvej, forbi Feriecenter Mols Bjerger for at ende ved udgangspunktet Molshallen.

Jørgen Ørgård, Formand for Borgerforeningen Mols

Naturruten

Ruten, der viser Mols og Mols Bjerger fra den bedste side på 12,2 km.

Naturruten er høj – af oplevelser og i meter. Mens Molshallen ligger i 5 m, når du ved Trehøje op i 127 m. Og fra Mols' hovedby Knebel 5.500 år bagud til stendyssen Poskær Stenhus og så går det opad, til dødis-hullerne Tinghulen og Helligkilde- og Tremose-hullerne, igennem troldekskov ved Skovbjerg, mikrolandsbyen Toggerbo. Et langt stræk i åbne overdrev går forbi bronzealderhøjene Trehøje og så et langt stræk gennem andelstidens nåleskovsplantninger Vistoft og Knebel Plantage.

Næsten hele turen går i Nationalpark Mols Bjerger, der ligger på næringsfattige sandjorder, mens de frugtbare lerbjorder vest- og sydpå (Strands, Vistoft, Knebel og Vrinners) blev holdt udenfor.

Fra 1880'erne opgav man mange steder at dyrke kuperede sandjorder, men fik via statstilskud og Hedeselskabet plantet nåletræer, som stadig præger landskabet. Med statens jordkøb 1971-72 og fredningen af Mols Bjerger i 1984-94 begyndte rydninger af plantager og opvækst – nu for at genskabe heder og overdrev via naturpleje – især græsning. Derfor ser du store græsningsfolde med savanepreg og græssende dyr – køer med tyr og kalve, islandsheste og får, der læmmer i april. Klaplåger viser, at du gerne må færdes i foldene.

Et af særprægene ved Mols Bjerger er gletsjernes dramatiske formning af terræn og højder og huller. Et andet er fravær af bygninger (uden for Agri og Toggerbo). Der har ligget enkelte smågårde, men som et monument over sand og tørke og hårdt liv forsvandt de igen. Enkelte murbrokker og haveplanter afslører dem for det trænede øje.

Er du til blomster og insekter er dette guldturen – og det bliver lettere af, at det næsten overalt er de særlige hede- og overdrevsarter, der tåler græsning, fx blomster som Blåkløkke, Gul Snerre, Mark-Krageklo, Kællingetand, Blåhat og Hedelyng. Af træer og buske er det kun de stikkende, der overlever vintergræsningen, og derfor er der meget vilde roser, tjørn, skovabild, slåen, brombær, mirabel og enebær. Der er også sjældnere sager som Djævelsbid, Lav Skorzoner, Mælkeurt og Opret Kobjælde.

Det er et eldorado for varme og lyselskende dyr, som markfirben og hugorm, dagsommerfugle, græshopper, småcikader, humle- og jordbier og så en rig gødningsfauna pga. de mange helårs-græssende dyr. Lur ved en blåhatblomst eller en nylagt lort og få en på opleveren.

Jens Reddersen, Nationalpark Mols Bjerger

endomondo.com og endomondos mobil app, der kan hentes gratis! App Store og på Android Market.

Kløverstierne i Danmark er blevet til i et samarbejde mellem Danmarks Idræts-Forbund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Dansk Firma-Idrætsforbund, Frituftsrådet og 10 pilotkommuner i 2011. Udviklingen af stierne er finansieret af Nordens Fonden og Lottomidlerne til Frituftsaktiv. Mere information om Kløverstierne, deres forløb og sevärdigheder kan findes via

Følg pilene. Alle ruter er afmærkede med pile. En del af ruterne går gennem privatejede grunde - vis respekt

KLØVERSTIER PÅ MOLS

Velkommen på Kløverstierne, som er for dig, der vil ud i det fri og kombinere oplevelser og frisk luft med motion.

Vælg den rute, der passer dig i forhold til længde eller sevärdigheder. Vælg mellem den grønne rute på 2,6 km, den blå på 5, den røde på 7,6 eller den sorte på 12,2 km. Alle ruter starter og slutter ved Molshallen.

Her i folderen kan du lade dig inspirere til valg af rute og bruge den som en guide undervejs.